

ŽYMIŲ ŽMONIŲ, ISTORINIŲ DATŲ, ĮVYKIŲ ĮAMŽINIMO IR GATVIŲ PAVADINIMŲ SUTEIKIMO KOMISIJOS POSĖDŽIO PROTOKOLAS

2017 m. balandžio 10 d. Nr. (20.4.)-TAR1- 41
Klaipėda

Posėdis įvyko 2017 m. kovo 24 d. 13.15 val.

Posėdžio pirmininkas Vytautas Čepas, Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos narys, Žymių žmonių, istorinių datų, įvykių įamžinimo ir gatvių pavadinimų suteikimo komisijos pirmininkas.

Posėdžio sekretorė Raimonda Mažonienė, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Ugdymo ir kultūros departamento Kultūros skyriaus vyr. specialistė.

Dalyvavo (6 nariai iš 9):

1. dr. Vytautas Čepas, Klaipėdos miesto savivaldybės tarybos narys, Žymių žmonių, istorinių datų, įvykių įamžinimo ir gatvių pavadinimų suteikimo komisijos pirmininkas;
2. Aušra Kavaliauskienė, Klaipėdos miesto savivaldybės Mažosios Lietuvos istorijos muziejaus Etnografijos skyriaus vedėja;
3. Eugenija Krasauskienė, VĮ Registrų centro Klaipėdos filialo direktoriaus pavaduotoja;
4. Nijolė Laužikienė, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Ugdymo ir kultūros departamento direktorė;
5. Birutė Radavičienė, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Dokumentacijos valdymo skyriaus vyr. specialistė;
6. Zita Genienė, Klaipėdos miesto savivaldybės Mažosios Lietuvos istorijos muziejaus Istorijos skyriaus vedėja.

Posėdžio dalyviai:

1. Vytautas Nausėda, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Geodezijos ir GIS skyriaus vedėjas;
2. Doc. dr. Gintautas Zabiela, Lietuvos archeologijos draugijos Tarybos narys;
3. Simonas Gentvilas, Lietuvos Respublikos Seimo narys;
4. Aurimas Mockus, Šilojų seniūnaitijos seniūnas;
5. Tomas Selinis;
6. Edita Barauskienė, Lietuvininkų bendrijos „Mažoji Lietuva“ pirmininkė;
7. Jonas Lukšas, Mažosios Lietuvos reikalų tarybos Klaipėdos skyriaus narys.

DARBOTVARKĖ:

- ✓ 1. Dėl Ernesto Galvanausko atminimo įamžinimo.
- ✓ 2. Dėl Klaipėdos tautinio paminklo Borussia – Prūsija.
- ✓ 3. Dėl gatvės pavadinimo Arimų g. rajone. —
4. Dėl Mumlaukio (Aulaukio) ežero senojo pavadinimo sugražinimo.
- ✓ 5. Dėl Petro Tarasenkos atminimo įamžinimo.
- ✓ 6. Dėl Danės upės pavadinimo keitimo į „Dangę“.

Posėdžio medžiaga:

1. Arvydas Juozaitis, 2016-11-26 Kreipimasis, 1 lapas;
2. Arvydas Juozaitis, straipsnis dienraštyje „Vakarų ekspresas“ 2016-11-16 „Skverui prie Danės – Ernesto Galvanausko vardą!“, 1 lapas.

3. Osvaldo Miliaus, NVOP koordinacinės tarybos nario, Lietuvos bendrijos „Mažoji Lietuva“ valdybos nario Vytauto A. Gocento, „Vokiečių bendruomenės“ pirmininko Ervino M. Peteraičio, 2016-12-02 Kreipimasis „Dėl Klaipėdos tautinio paminklo Borussia – Prūsija“, 3 lapai.
4. Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Geodezijos ir GIS skyriaus 2017-03-01 raštas Nr.VS-1263 „Dėl gatvės pavadinimo“ ir suplanuotos gatvės planas, 2 lapai.
5. Šilojų seniūnaitijos seniūnaičio Aurimo Mockaus 2017-02-28 Prašymas „Dėl Mumlaukio (Aulaukio) ežero pavadinimo gražinimo į senąjį - Svijanės“, 1 lapas.
6. Vytautas Jokubausko KU BRIAI vyresniojo mokslo darbuotojo 2017-03-01 „Siūlymas įamžinti Petro Tarasenos atminimą Klaipėdoje, suteikiant gatvės pavadinimą“, 1 lapas.
7. Lietuvos archeologijos draugijos 2017-03-01 raštas „Dėl Petro Tarasenos atminimo įamžinimo“, 1 lapas.
7. LR Seimo nario Simono Gentvilo 2017-03-09 raštas Nr.2017/SN-5 „Dėl upės „Danė“ pavadinimo keitimo į „Dangę“ Klaipėdos miesto savivaldybės merui V. Grubliauskui, 1 lapas;
8. LR Seimo nario Simono Gentvilo 2017-02-274 raštas 2017SN-/S-2 raštas „Dėl upės „Danė“ papildomo pavadinimo „Dangė“ naudojimo“, 1 lapas;
9. Kultūros paveldo eksperto Kęstučio Demerecko išvada „Dėl upės „Danė“ papildomo pavadinimo „Dangė“ LR Seimo nariui S. Gentvilui, 6 lapai.

1. SVARSTYTA. Dėl Ernesto Galvanausko atminimo įamžinimo.

V. Čepas pristatė Arvydas Juozaitis, 2016-11-26 Kreipimąsi dėl Ernesto Galvanausko įamžinimo, siūlant suteikti jo vardą Danės skverui.

B. Radavičienė pasiūlė organizuoti platesnes diskusijas visuomenėje dėl skverelio pavadinimo miesto centre - tuomet būtų sulaukta daugiau pasiūlymų.

E. Krasauskienė priminė, kad jau buvo nutarta Danės skverą skirti Lietuvos 100- mečio paminėjimui.

N. Laužikienė pastebėjo, kad A. Juozaitis rašte siūlo įamžinti E. Galvanausko atminimą pakabinat atminimo lentą ir suteikiant skverui pavadinimą. pasiūlė nesvarstyti atskirai- gatvė, skveras ar pan., o apsispręsti kaip būtų galima geriau įamžinti E. Galvanausko atminimą. Priminė, kad jau yra suteiktas gatvei E. Galvanausko vardas. Pritarė, kad reikia pažymėti atminimo lenta namą, kuriame gyveno E. Galvanauskas. Lenta pagaminta, tačiau nepakabinta, nes namas remontuojamas. Pasakė, kad dėl skvero pavadinimo susilaiko, nes buvo pritaria idėjai Danės skverą papuošti Lietuvos 100-mečiui skirtais ženklais, tam jau numatyti tvarkymo darbai.

Z. Genienė ir A. Kavaliauskienė pritarė dėl atminimo lentos, tačiau abejojo dėl pavadinimo suteikimo skverui.

V. Čepas pasakė, kad jis iš vis nepitaria skverelio pavadinimo keitimui, kadangi žmonės jo nevadins nei E. Galvanausko vardo skvereliui, nei Lietuvos 100-mečio vardo skvereliu, vadins kaip yra įpratę – Danės skverelis.

N. Laužikienė pasiūlė išsiaiškinti, kokios galimybės pakabinti atminimo lentą E. Galvanauskui, jeigu namas apleistas.

NUTARTA:

1. Rekomenduoti Klaipėdos miesto savivaldybės administracijai išsiaiškinti, kokios galimybės yra greičiau pakabinti jau pagamintą E. Galvanausko atminimo lentą ant H. Manto g. 50 namo, kuris yra nesutvarkytas;

2. Nesvarstyti klausimo dėl E. Galvanausko vardo suteikimo Danės upės skvereliui, kadangi 2016 m. vasario 11 d. Komisijos posėdyje (Protokolas 2016 m. vasario 24 d. Nr. (20.4.)-TAR1-18) buvo svarstomas klausimas dėl Lietuvos architektų sąjungos Klaipėdos apskrities organizacijos projekto „Lietuvos Respublikos 100-mečio įprasminimo Klaipėdoje idėjų konkurso nuostatai“.

Nutarimas priimtas bendru sutarimu.

2. SVARSTYTA. Dėl Klaipėdos tautinio paminklo Borussia – Prūsija.

V. Čepas pristatė O. Miliaus, V. A. Gocento, E. M. Peteraičio 2016-12-02 Kreipimąsi „Dėl Klaipėdos tautinio paminklo Borussia – Prūsija“, kuriame prašoma atstatyti paminklą.

E. Barauskienė pareiškė, kad Lietuvininkų bendrija „Mažoji Lietuva“ nepritaria šio paminklo atstatymui, kadangi jis yra Vokietijos istorinis paveldas, kadangi tuo metu Prūsija buvo Vokietijos dalis. Pažymėjo, kad O. Milius pareiškė savo nuomonę dėl paminklo kaip Lietuvininkų bendrijos „Mažoji Lietuva“ narys, bet ne visos bendrijos vardu.

Z. Genienė papasakojo, kad Mažosios Lietuvos istorijos muziejus rengia parodą, kuriame bus pristatyta paminklo istorija. Informavo, kad šis paminklas buvo skirtas 100 m. pergalei prieš Napoleoną pažymėti. 1939 m. paminklas buvo atstatytas ir ideologine prasme tiesų atspindėjo Vokietijos žemių suvienijimo idėją, nes XIX a. pradžioje susiformavo Vokietijos valstybė. Dabar šio paminklo atstatymas yra nereikalingas.

Kiti Komisijos nariai: E. Krasauskienė, B. Radavičienė, N. Laužikienė, A. Kavaliauskienė taip pat nepritarė prašymui atstatyti paminklą.

V. Čepas irgi nepritarė paminklo atstatymo idėjai, tačiau pasiūlė organizuoti diskusiją, kad žmonės galėtų išsakyti ir specialistai pareikštų savo nuomonę.

NUTARTA:

1. Nepritarti O. Miliaus, V. A. Gocento, E. M. Peteraičio pasiūlymui atstatyti paminklą Borussia – Prūsija;
2. Rekomenduoti Mažosios Lietuvos istorijos muziejui, rengiant parodą apie paminklą Borussia – Prūsija, taip organizuoti ir diskusiją šia tema;
3. Rekomenduoti žiniasklaidai organizuoti diskusiją spaudoje dėl pasiūlymų įamžinti Klaipėdos istorinius faktus.

Nutarimas priimtas bendru sutarimu.

3. SVARSTYTA. Dėl gatvės pavadinimo Arimų g. rajone.

Pranešėjas - Vytautas Nausėda, Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos Geodezijos ir GIS skyriaus vedėjas.

V. Nausėda informavo, kad reikia suteikti naujai suplanuotai gatvei vardą Arimų g. rajone. Pripažinti suplanuotos gatvės planą.

V. Čepas priminė, kad buvo ketinama keisti ir Arimų g. pavadinimą, kadangi šalia yra gatvės, kurios turi Mažosios Lietuvos toponimų ir hidronimų pavadinimus.

V. Nausėda pastebėjo, kad Arimų gatvė yra takoskyra: iš vienos pusės yra gatvės su išnykusių kaimų pavadinimais, iš kitos pusės - gatvės su Mažosios Lietuvos vietovardžių pavadinimais.

Komisijos nariai tarėsi dėl gatvės vardų.

NUTARTA. Klausimą dėl naujai suplanuotos gatvės pavadinimo svarstyti kitame Komisijos posėdyje, kuriame Komisijos nariai istorikai pateiks siūlomus pavadinimus.

Nutarimas priimtas bendru sutarimu.

4. SVARSTYTA. Dėl Mumlaukio (Aulaukio) ežero senojo pavadinimo sugražinimo.

V. Čepas pristatė Šilojų seniūnaitijos seniūnaičio A. Mockaus 2017-02-28 Prašymą „Dėl Mumlaukio (Aulaukio) ežero pavadinimo gražinimo į senąjį - Svijanės“ bei Kultūros paveldo eksperto, ICOMOS nario K. Demerecko komentarą, kad šalia esančių dviejų ežerėlių: didžiojo ir mažojo ežerėlio vardai yra supainioti. Didysis ežerėlis šiuo metu vadinamas Aulaukiu (arba Mumlaukio vardu), tačiau šis vardas priklauso šalia esančiam mažajam ežerėliui, kuris yra Butigeidžio dragūno bataliono teritorijoje, buvusio Aulaukio dvaro teritorijoje. Todėl didįjį ežerėlį derėtų vadinti jo senuoju vardu – Svijanės ežeras.

A. Mockus paprašė gražinti ežerui Svijanės ežero pavadinimą.

V. Nausėda informavo, kad Lietuvos Respublikos upių, ežerų, ir tvenkinių kadastrė šis ežeras neturi pavadinimo ir pažymėtas kaip Bevardis. O mažasis Aulaukio ežerėlis iš vis nepažymėtas.

Z. Genienė paaiškino, kad Aulaukio ežerėlis gavo vardą nuo Aulaukio dvaro.

V. Čepas informavo, kad pagal istorinius šaltinius Svijanės ežeras minimas jau XIII a.

Z. Genienė pastebėjo, kad istoriniuose šaltiniuose galima atrasti ežero paminėjimą net XII a., taip pat aptinkamas ir truputį kitas jo pavadinimas „Svijonė“

V. Čepas pasiūlė paklausti kalbininkų, kaip tiksliai rašomas ežero pavadinimas.

NUTARTA:

1. Pritarti A. Mockaus siūlymui sugražinti senuosius ežerų pavadinimus:

1.1. mažajam ežerui, kuris yra Lietuvos kariuomenės kunigaikščio Butigeidžio dragūnų bataliono teritorijoje, buvusio Aulaukio dvaro teritorijoje – suteikti Aulaukio ežero pavadinimą;

1.2. didžiajam ežerui, esančiam šiaurinėje Klaipėdos miesto dalyje (UETK registro Nr.20030002 Bevardis), šalia senojo Aulaukio ežerėlio – suteikti Svijanės (arba Svijonės) ežero pavadinimą.

Dėl senovinio ežero pavadinimo tikslumo rekomenduojama konsultuotis su istorikais ir kalbininkais.

Nutarimas priimtas bendru sutarimu.

5. SVARSTYTA. Dėl Petro Tarasenos atminimo įamžinimo.

V. Čepas perskaitė Lietuvos archeologijos draugijos 2017-03-01 raštą „Dėl Petro Tarasenos atminimo įamžinimo“, kuriame prašoma įamžinti žinomo archeologo ir rašytojo Petro Tarasenos atminimą Klaipėdoje, pavadinant jo vardu gatvę.

N. Laužikienė priminė, kad Komisija laikosi nuostatos nesuteikti gatvėms žmonių vardų pavadinimų, nes žmogaus vardas ir pavardė praktiškai neskleidžia jokios informacijos apie tą asmenybę ateinančioms kartoms. Tuomet šalia gatvės pavadinimo lentelės reikėtų informacinio ženklo.

V. Čepas priminė, kad P. Tarasena 1923-1925 m. tarnavo dabartinio Klaipėdos universiteto teritorijoje dislokuotame kunigaikščio Butigeidžio pėstininkų pulke. Todėl būtų galima ant vieno iš universiteto pastatų, pakabinti atminimo lentą, kad šitame pastate tarnavo P. Tarasena, nurodant jo laipsnį, parašyti, kad jis buvo rašytojas, archeologas ir kt.

G. Zabiela pastebėjo, kad pastatas, kuriame tarnavo P. Tarasena, galėtų būti dabartinis Klaipėdos universiteto sekretoriato pastatas. Priminė, kad buvo prašoma suteikti gatvei P. Tarasenos vardą.

NUTARTA:

1. Įtraukti Petro Tarasenos vardą į žymių žmonių gatvių pavadinimų sąrašą;

2. Rekomenduoti Klaipėdos miesto savivaldybės administracijai įamžinti Petro Tarasenos atminimą, pagaminant savivaldybės lėšomis atminimo lentą ir pakabinti ją ant vieno iš Klaipėdos universiteto pastatų H. Manto g. 84, kuriame jis tarnavo.

Išsiaiškinti su istorikais ir gauti dokumentus, kurie patvirtintų faktą, kuriame konkrečiai Klaipėdos universiteto pastate, 1923-1925 m. Lietuvos kariuomenės žemaičių kunigaikščio Butigeidžio pėstininkų pulke tarnavo P. Tarasena.

Nutarimas priimtas bendru sutarimu.

6. SVARSTYTA. Dėl Danės upės pavadinimo keitimo į „Dangę“.

Pranešėjas – Simonas Gentvilas, LR Seimo narys.

V. Čepas pristatė LR Seimo nario Simono Gentvilo 2017-03-09 raštą Nr.2017/SN-5 „Dėl upės „Danė“ pavadinimo keitimo į „Dangę“, kuriame prašoma, kad Klaipėdos miesto savivaldybės taryba arba kolegija pritartų dėl senojo miesto upės Dangė pavadinimo sugražinimo. Supažindino su istorijos eksperto K. Demerecko išvadomis.

S. Gentvilas papasakojo, kad sovietmečiu, neatsiklausus žmonių, upės pavadinimas iš „Dangės“ buvo pakeistas į „Danę“, tačiau dauguma klaipėdiečių iki šiol vartoja senąjį upės vardą „Dangė“. Taip pat senąjį upės pavadinimą jau keletą metų oficialiai naudoja dienraščiai „Klaipėda“ ir „Vakarų ekspresas“.

Informavo, kad jis išsiaiškino vandens telkinių pavadinimo keitimo procedūras: upės pavadinimo keitimui arba senojo pavadinimo sugražinimui, turėtų pritarti viso savivaldybės per kurią

teka upė. Taip pat pavadinimo pritarimui reikia Valstybinės lietuvių kalbos komisijos pritarimo, šia organizacijai raštas dėl „Dangės“ pavadinimo išsiųstas. Gavus visų minėtų institucijų pritarimus, bus kreipiamasi į Aplinkos ministeriją.

V. Čepas priminė, kad upė turi dvigubą vardą – Akmena – Danė, toks vardas yra registruotas registre, nes upė iki Klaipėdos vadinasi Akmena, o Klaipėdoje vadinasi jau Danė.

N. Laužikienė pasiūlė palaukti, kol bus gautas Valstybinės lietuvių kalbos komisijos atsakymas.

S. Gentvilas perskaitė Valstybinės lietuvių kalbos komisijos komentarą konsultacijų banke, kad visi trys pavadinimai „Danė“, „Dangė“ ir „Danga“ yra vartotini. Pastebėjo, kad Lietuvoje yra ir daugiau vandens telkinių ir vietovardžių pavadinimų su priesaga „-ng-“: Palanga, Mingė ir kt. Todėl pavadinimas „Dangė“ negali būti vokiškas. Galima tik svarstyti, kuris pavadinimas senesnis: „Dangė“ ar „Danga“, nes abu minimi istoriniuose šaltiniuose.

V. Nausėda priminė, kad upė, kurios pavadinimas yra dvigubas, teka per tris savivaldybes: Klaipėdos miesto savivaldybė, Klaipėdos rajono savivaldybė ir Kretingos rajono savivaldybė. Todėl dėl kiekvienos upės atkarpos reikia gauti visų trijų savivaldybių sutikimą.

Komisijos nariai diskutavo dėl upės vardo pavadinimo sugražinimo tikslingumo ir vardo teisingumo.

A. Kavaliauskienė priminė, kad spaudoje ta tema buvo organizuota diskusija prie 5 m.

Z. Genienė informavo, kad Mažosios Lietuvos istorijos muziejus savo dokumentuose visada naudoja senąjį upės pavadinimą „Dangė“.

E. Krasauskienė „Dangės“ pavadinimui.

B. Radavičienė pasiūlė palaukti ekspertų išvadų.

V. Čepas supažindino su pagal kartografijos ir istorinius šaltinius sudarytu sąrašu, kuriame pateikiami faktai, koku vardu buvo minima upė XIII a. - XX a.: kiek kartų ir kokiais metų tarpais upė vadinosi „Dangė“ ir kiek „Danė“. Konstatavo, kad daugiausia upė vadinosi „Dangė“ arba „Danga“.

V. Čepas pasiūlė balsuoti, kas už tai, kad sugražinti upei senąjį pavadinimą „Dangė“?

BALSUOTA: 6 –UŽ.

NUTARTA:

1. Pritarti LR Seimo nario Simono Gentvilo pasiūlymui sugražinti Akmenos – Danės upei, tekančiai per Klaipėdą senąjį pavadinimą „Dangės“ upė ir upę pavadinti Akmenos – Dangės upė.

Nutarimas priimtas balsuojant: 6 –UŽ.

2. Kreiptis į Valstybinę kalbos komisiją dėl Dangės upės pavadinimo sugražinimo.

3. Rekomenduoti LR Seimo nariui Simonui Gentvilui dėl upei „Akmens - Danė“ senojo pavadinimo sugražinimo „Akmens - Dangė“ kreiptis į Klaipėdos rajono savivaldybę ir Kretingos rajono savivaldybę.

Nutarimas priimtas bendru sutarimu.

Posėdis baigėsi 14.45 val.

Posėdžio pirmininkas

Vytautas Čepas

Posėdžio sekretorė

Raimonda Mažonienė